

ශ්‍රී ලංකා ගණකාධිකරණ ශිල්පීය ආයතනය

AA3 විභාගය - 2020 ජනවාරි

**යෝජිත උත්තර
විෂය අංක (AA35)**

**සංස්ථාපිත හා පුද්ගලික බඳුකරණය
(CPT)**

ශ්‍රී ලංකා ගණකාධිකරණ ශිල්පීය ආයතනය
නො. 540, පූජ්‍ය මුරුත්තේට්ටුවේ ආනන්ද නාහිමි මාවත,
නාරාහේන්පිට, කොළඹ 05.

දුරකථන : 011-2-559 669

මෙය අධ්‍යාපන හා පුහුණු කිරීම් අංශයේ ප්‍රකාශනයකි.

ශ්‍රී ලංකා ගණකාධිකරණ ශිල්පීය ආයතනය

අධ්‍යාපන හා පුහුණු කිරීම් අංශය

**AA3 විභාගය - 2020 ජනවාරි
(AA35) සංස්ථාපිත හා පුද්ගලික බදුකරණය**

යෝජිත උත්තර

A කොටස

අනිවාර්ය ප්‍රශ්න හතර (04) කි.

(මුළු ලකුණු 20)

1 වන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර

(a)

06 පරිච්ඡේදය - සංකල්ප සහ භාවිතා කිරීම්

අවසාන රඳවා ගැනීමේ ගෙවීම් ලෙස හඳුන්වන්නේ යම් ගෙවීමක දී එම ගෙවීම්ලාභියා ඒ මත ආදායම් බද්දට යටත් වීමයි. ඒ අනුව, අදාළ බද්ද අඩු කර දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත ගෙවිය යුතුය. එවැනි ගෙවීම් නැවත බදු ගෙවීම්වලට යටත් නොවේ. (88 වගන්තිය)

(ලකුණු 03)

- (b) • නේවාසික සමාගමක් විසින් නේවාසික තැනැත්තෙකුට ලාභාංශ ගෙවීමේ දී
- නේවාසික තැනැත්තෙකුට පොලී ගෙවීමේ දී (ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියෙකුට දී ඇති නිදහස් දීමනාව වන රු. මිලියන 1.5 දක්වා පොලී ගෙවීම හැර)
- පුණ්‍යායතනයක් වෙත ගෙවන ලද පොලිය
- ලොතරැයි දිනුම් ඇදීමක්, ප්‍රදානයක්, ඔට්ටු සහ සුදු, ඔට්ටු සහ සුදු හැර වෙනයම් ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යාමෙන් ලැබෙන ලැබීම්
- රඳවා ගැනීමේ බද්දට යටත් නොවන නිර්වාසික තැනැත්තෙකුට කරන ගෙවීමක්

(ලකුණු 02)

(මුළු ලකුණු 05)

2 වන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර

06 පරිච්ඡේදය - සංකල්ප සහ භාවිතා කිරීම්

- වැටුප්පතට අනුකූලව ගෙවනු ලැබූ පාරිශ්‍රමික පිළිබඳ වාර්තා පවත්වා ගත යුතු ය ;
- සියලු සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රකාශන, වැටුප් පත්, සේවා නියුක්තිකයන් වෙත පාරිශ්‍රමික ගෙවීමේ ලදුපත් සහ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ පාරිශ්‍රමික සහ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත සිදු කරනු ලැබූ ආදායම් බදු අඩුකිරීම් සහ ගෙවීම් වලට අදාළ වෙනත් සියලු ගිණුම් වාර්තා ආරක්ෂිතව පවත්වා ගැනීම සඳහා සියලු සාධාරණ පූර්වෝපායයන් අනුගමනය කළ යුතු ය ;

- එම සියලු වාර්තා ආදාළ වන තක්සේරු වර්ෂය අවසන් වීමෙන් අනතුරුව වසර පහකට නොඅඩු කාල පරිච්ඡේදයක් සඳහා පවත්වා ගත යුතු ය ;
- සේවකයින්ගේ වැටුපෙන් අඩු කළ බදු ඊළඟ මාසයේ 15 දින හෝ ඊට පෙර ආදායම් බදු කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ගෙවිය යුතු ය ;
- වාර්ෂික ප්‍රකාශය සෑම තක්සේරු වර්ෂයක් අවසානයෙන් පසු එළඹෙන අප්‍රේල් 30 දින හෝ ඊට පෙර ඉදිරිපත් කළ යුතු ය ;
- සේවකයින්ට බදු අඩු කිරීමට ආදාළව සහතිකයක් (T10) සෑම තක්සේරු වර්ෂයක් අවසානයෙන් පසු එළඹෙන අප්‍රේල් 30 දින හෝ ඊට පෙර නිකුත් කළ යුතු ය;

(ලකුණු 05)

3 වන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර

06 පරිච්ඡේදය - සංකල්ප සහ භාවිතා කිරීම්

දී ඇති තොරතුරු අනුව සමරසිංහ මහතාට ඔහුගේ දිගුකාලීන සේවය පිළිගැනීමක් ලෙස රු. මිලියන 1ක විශේෂ ගෙවීමක් සිදු කර ඇත.

ක්‍රීඩා ඵදී. ආදායම් බදු කොමසාරිස් නඩු තීන්දුවේ දී, අභියාචක හට වතු අධිකාරීවරයෙකු වශයෙන් වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ලබා ගැනීමට සිදු වූ අතර ඔහුගේ සුවිශේෂී සේවය අගය කරනු පිණිස සේවා යෝජකයා (සමාගම) ප්‍රසාද දීමනා යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබූ විශේෂ ගෙවීමක් කරනු ලැබීය. ආදායම් බදු කොමසාරිස් මෙම මුදල අභියාචකගේ ආදායම් කොටසක් ලෙස තක්සේරු කරන ලද අතර අභියාචක තර්ක කර සිටියේ එය පුද්ගලිකව ලැබූ ත්‍යාගයක් බවත් රැකියා ආදායම වශයෙන් බදු වලට විෂය නොවන බවයි.

- (i) එම ගෙවීම පෞද්ගලිකව ලැබූ ත්‍යාගයක් බවත් බදු නීතිය යටතේ රැකියාවෙන් ලැබූ ලාභයක් වශයෙන් සැලකිය නොහැකි බවට හා
- (ii) ගෙවීම කිරීමේ අරමුණ වූයේ ප්‍රතිෂ්ඨාවක් ලෙස නොව අභියාචක සමාගමට සපයන ලද දීර්ඝ කාලීන සේවය නිසා බව අධිකරණ නිගමනය විය.

සේවකයාගේ සේවා නියුක්තියට සම්බන්ධ වූ හෝ සේවා නියුක්තියේ ප්‍රතිඵලයක් වූ යන හුදු කරුණු එකී ගෙවීම්, බදු වලට විෂය වන බවට සැලකිය නොහැකි බවයි. සේවකයා, ආයතනයට සපයන ලද සේවාව සහ වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර වලට ලක්වීම සලකා සේවකයා ලද විශේෂ ප්‍රසාද දීමනාව, සේවා නියුක්තියෙන් ලද ලාභයක් නොවන බවට තීරණය කරන ලදී.

කෙසේ වෙතත්, 2017 අංක 24 දරණ ආදායම් බදු පනතේ 5 වන වගන්තිය අනුව, සේවය සඳහා ලැබූ ප්‍රසාද දීමනා, ඒ හා සමාන ගෙවීම් සහ අනෙකුත් ගෙවීම්, ත්‍යාග සහිතව සේවා නියුක්ති ආදායමට ඇතුළත් වේ. තවදුරටත් එයට කලින්, වර්තමාන හෝ ලැබිය යුතු සේවා නියුක්තිය ඇතුළත් වේ.

එමනිසා මෙම ගෙවීම බද්දට යටත් වේ.

(ලකුණු 05)

4 වන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර

01 පරිච්ඡේදය - බදුකරණය හැඳින්වීම

යම් පුද්ගලයෙකු ශ්‍රී ලංකාව තුළ කායිකව සිටි නම් සහ එම කායිකව සිටීමේ කාලසීමාවේ හෝ කාලසීමාවල මුළු එකතුව එම වර්ෂය තුළ ආරම්භ වන හෝ අවසන් වන යම් මාස දොළහක කාලසීමාවක් තුළ දී දින එකසිය අසූතුන (183)ක් හෝ ඊට වැඩි ගණනක් වේ නම් එම තක්සේරු වර්ෂය පුරාම බදු කටයුතු සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ වාසික පුද්ගලයකු සේ සැලකේ.

දී ඇති තොරතුරු අනුව රොබින් මහතා පහත පරිදි දින 230ක් ශ්‍රී ලංකාවේ ගත කර ඇත.

සිට	දක්වා	ශ්‍රී ලංකාවේ සිටි දින ගණන
2018 ජූලි 15	2019 මාර්තු 02	230

ඒ අනුව, 2018/19 තක්සේරු වර්ෂයේ දී ඔහු කායිකව දින 183කට වඩා වැඩි දින ගණනක් වාසය කර ඇති බැවින් 2018/19 සඳහා වාසික පුද්ගලයෙක් වේ.

(ලකුණු 05)

A කොටසෙහි අවසානය.

අනිවාර්ය ප්‍රශ්න තුන (03) කි.
(මුළු ලකුණු 30)

5 වන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර

04 පරිච්ඡේදය - විවිධ ව්‍යවසායන් මත බදුකරණය

(a)

2018/19 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා හවුල් ව්‍යාපාරයේ ආදායම ගණනය කිරීම

	රු.
බදු පෙර ලාභය	= 9,638,000
එකතු කළා / අඩු කළා	
හවුල්කරුට ගෙවූ වැටුප් - ඉඩ නොදේ (1,320,000 + 1,560,000)	= 2,880,000
වත්කම් මත ක්ෂය - ඉඩ නොදේ	= 80,000
අඩුකළා	
ක්ෂය දීමනාව	= (90,000)
බදු සඳහා හවුල් ව්‍යාපාරයේ ආදායම	= <u>12,508,000</u>
	(ලකුණු 03)

(b)

හවුල් ආදායම මත 8% රඳවා ගැනීමේ බද්ද	= 12,508,000 * 8%
	= <u>1,000,640</u>
	(ලකුණු 02)

(c.)

හවුල් ව්‍යාපාර ගෙවිය යුතු රඳවා ගැනීමේ බද්ද
හවුල් ව්‍යාපාර ලාභය බෙදාහැරීම / විසර්ජනය

	දයාරක්ෂ	දිලුම්	එකතුව
හවුල්කරුවන්ට ගෙවූ වැටුප්	1,320,000	1,560,000	2,880,000
ඉතිරි ලාභය	6,418,667	3,209,333	9,628,000
ලාභ කොටස	7,738,667	4,769,333	12,508,000

(ලකුණු 03)

(d)

හවුල්කරුවන්ට ලබාගත හැකි බදු බැර :

දයාරක්ෂන = රු. 7,738,667 x 8% = රු. 619,093

දිලුම් = රු. 4,769,333 x 8% = රු. 381,546

(ලකුණු 02)

(මුළු ලකුණු 10)

6 වන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර

(a)

07 පරිච්ඡේදය - ව්‍යාපාර බදු

රු.

නිමවුම් බද්ද				
බදු සැපයුම	7,425,000	15%	1,113,750	
නිදහස් සැපයුම	1,856,250	නිදහස්	-	
	9,281,250			1,113,750
යෙදවුම් බද්ද				
පන්ති සඳහා නිබන්ධන මුද්‍රණය කිරීම මත	143,000	යෙදවුම් නිදහස් සැපයුමට සාප්පවම අදාළ වන බැවින් ඉඩ නොදේ.		
දේශීය මිලදී ගැනීම් - පොදු යෙදවුම්			(264,000)	
නිදහස් සැපයුමට අදාළ යෙදවුම			*52,800	(211,200)
ගමන් බිමන් සඳහා පාවිච්චි කරන මෝටර් රථය මත රක්ෂණ	ඉඩ නොදේ.		-	-
ඉදිරියට ගෙන ආ යෙදවුම් බද්ද			(57,600)	(57,600)
නිමවුම් බද්දෙන් 100%කට සීමාවේ.				(268,800)
ගෙවිය යුතු බද්ද				844,950
අඩුකළා - වාරික ගෙවීම්				(400,000)
ඉතිරි ගෙවිය යුතු මුදල				<u>444,950</u>

* 264,000 * (1,865,250 / 9,281,250) = 52,800

(ලකුණු 08)

(b) 2019 අප්‍රේල් 30

(ලකුණු 02)

(මුළු ලකුණු 10)

7 වන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර

05 පරිච්ඡේදය - බැඳීම් හා ක්‍රියාමාර්ග

a) 2019 නොවැම්බර් 30 හෝ ඊට පෙර

(ලකුණු 02)

b) ආදායම් වාර්තාව ඉදිරිපත් කිරීමට අපොහොසත් වීම මත

පැනවිය යුතු දණ්ඩන

ගෙවිය යුතු බද්දෙන් 5% ගෙවීමට අපොහොසත් වූ සෑම මසකටම ගෙවිය යුතු බද්දෙන් 1%ක් හෝ සහ රු. 50,000/-

තවමත් ගෙවීම් සිදු කර නැත්නම් සෑම මසකටම හෝ කොටසකටම රු. 10,000/-ක්.

කෙසේ වෙතත්, දණ්ඩනය රු. 400,000/- නොඉක්මවිය යුතුය.

(ලකුණු 04)

c) වාර්තාව ගොනු කළ දින සිට මාස 30කට පසුව,

එනම්, 2022 මැයි 31 දිනට පසුව

(ලකුණු 02)

d)

බදු ගෙවන්නා බදු වාර්තාවක් ගොනු කිරීමට අපොහොසත් වූ විට, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා ඔහුගේ තක්සේරුව පරිදි පැහැර හරින ලද බද්ද සඳහා තක්සේරුවක් නිකුත් කරනු ලැබිය හැකිය.

(ලකුණු 02)

(මුළු ලකුණු 10)

B කොටසෙහි අවසානය.

අනිවාර්ය ප්‍රශ්න දෙක (02) කි.
(මුළු ලකුණු 50)

8 වන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර

03 පරිච්ඡේදය - වාසික පුද්ගලයන් හා සමාගම් සඳහා බදුකරණය

ස්මාර්ට් ලුක් (පෞද්ගලික) සමාගම
2018/19 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ආදායම් බදු ගණනය

		රු. '000
ව්‍යාපාර ආදායම (සටහන 01)		29,930,000
ආයෝජන ආදායම		
ස්ථාවර තැන්පතු මත පොලී ආදායම		800,000
මව් සමාගමට දුන් ණය සඳහා පොලිය		200,000
ආයෝජන ආදායම (ශුද්ධ ලාභාංශ)		
(රඳවා ගැනීමේ අවසාන බදු) - නිදහස්	-	-
මුළු තක්සේරු ආදායම		30,930,000
අඩුකළා - සුදුසුකම්ලත් ගෙවීම් හා සහන		
අනුමත පුනරායතනවලට කළ පරිත්‍යාග		
(භාණ්ඩ පරිත්‍යාග සුදුසුකම්ලත් ගෙවීමක් නොවේ.)	-	-
බදු අයවන ආදායම		30,930,000
බදු වගකීම සමාගම් සමූහයක් වන නිසා සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ 28% අනුපාතය අදාළ නොවේ.		8,660,400
අඩුකළා- බදු බැර		
ESC ගෙවීම්	(1,840,750)	
ස්ව තක්සේරු ගෙවීම්	(3,400,000)	
ස්ථාවර තැන්පත් පොලී මත (800,000*5%)	(40,000)	(5,280,750)
ඉතිරි බදු වගකීම		3,379,650

සටහන 01 - වෙළෙඳාම / ව්‍යාපාරයෙන් තක්සේරු ආදායම ගණනය කිරීම

				(රු. '000)
				+
බදු පෙර ශුද්ධ ලාභය / අලාභය		34,520,000		-
අඩුකළා - ආයෝජන ආදායම				
ස්ථාවර තැන්පතු මත පොලී ආදායම-ආයෝජන ආදායම වෙනම ම බද්දට යටත් වේ.				800,000
මව් සමාගමට දුන් ණය සඳහා ලැබූ පොලී				200,000
ලාභාංශ ආදායම (ශුද්ධ) අවසාන රඳවා ගැනීම් බදු අඩු කළ				500,000
යන්ත්‍ර ඉවත් කිරීමෙන් ලද ගිණුම්කරණ ලාභය - අවලංගු කළා				600,000
එකතු කළා / අඩු කළා				
ගිණුම්කරණ ක්ෂය - ඉඩ නොදේ.		3,500,000		
පාරිතෝෂික වෙන් කිරීම		2,900,000		
පාරිතෝෂික ගෙවීම				1,000,000
පරිත්‍යාග		850,000		
2017/18 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ආදායම් බදු ගෙවීම		340,000		
ප්‍රචාරණ - ඉඩම් මිලදී ගැනීම - ප්‍රාග්ධන ස්වභාවය - ඉඩ නොදේ.		90,000		
ප්‍රචාරණ - ටෙන්ඩර් ලංසු - ඉඩ දේ.		-		-
විනෝදාස්වාද වියදම් - වාර්ෂික සුභද හමුව - ඉඩ නොදේ.		350,000		
විදේශීය සංචාර - ඉඩ දේ - ගැලපුම් නැත		-		-
තක්සේරු වටිනාකම - ඉවත් කළ වත්කම්				
ලාභය/හාඩුව = $600,000 - [900,000 - (900,000 * 33.33\% * වර්ෂ 1)]$				
= $600,000 - 600,030$				
= -30				30
ප්‍රාග්ධන දීමනා	අත්පත් කරගත් වර්ෂය	පිරිවැය		
ඉඩම් - ඉඩ නොදේ	-			
යන්ත්‍ර	16/17	2,200,000	Fully claimed	
යන්ත්‍ර	18/19	5,200,000	5 years (20%)	1,040,000
ගොඩනැගිලි	16/17	15,000,000	10%	1,500,000
මෝටර් ලොරි	16/17	3,400,000	20%	680,000
		42,550,000		6,320,030
වෙළෙඳ හා ව්‍යාපාරයෙන් තක්සේරු ආදායම		36,229,970		
අඩු කළා - ඉ/ගෙ අලාභ සම්පූර්ණයෙන් ඉඩ දේ.				(6,300,000)
ඉ/ගෙ අලාභවලට පසු වෙළෙඳ හා ව්‍යාපාරයෙන් ලද තක්සේරු ආදායම		29,929,970		

(ලකුණු 25)

9 වන ප්‍රශ්නය සඳහා යෝජිත උත්තර

03 පරිච්ඡේදය - වාසික පුද්ගලයන් හා සමාගම් සඳහා බදුකරණය

සුරේෂ් මහතාගේ
2018/19 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා
ආදායම් බද්ද ගණනය

		සටහන් අංක	රු.	රු.
සේවා නියුක්ත ආදායම		1		4,140,000
ව්‍යාපාර ආදායම		2		450,000
ලාභාංශ ආදායම	-			
රඳවා ගැනීමේ බද්දට යටත්, ලැයිස්තුගත සමාගම්වලින් ලද ලාභාංශ	අවසාන බදු			
ලැයිස්තුගත සමාගම්වල කොටස් විකිණීමෙන් ලද ලාභය පොලී ආදායම	නිදහස්			
නේවාසික විදේශ මුදල් ගිණුම - (WHT අඩු කළ)	-			
කුලී ආදායම	-	3		284,375
				4,874,375
අඩු කළා - සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් හා සහන				
පුද්ගල දීමනාව			(500,000)	
සේවා නියුක්තිය සඳහා දීමනාව			(700,000)	
විදේශ විනිමය ආදායම*			(450,000)	
25% දළ කුලී ආදායම			(300,000)	
විශ්වවිද්‍යාලයට පරිත්‍යාග බද්දට යටත් ආදායම	ඉඩදෙන ප්‍රමාණය		(800,000)	(2,750,000)
				2,124,375
බදු වගකීම				
600,000	4%		24,000	
600,000	8%		48,000	
600,000	12%		72,000	
324,375	16%		51,900	195,900
අඩුකළා - බදු බැර				
කුලී මත 10% රඳවා ගැනීමේ බද්ද			(120,000)	
දෙවන සේවා නියුක්තිය මත රඳවා ගැනීමේ බද්ද			(84,000)	
උපයන විට ගෙවීම් බද්ද (PAYE)			(164,000)	(368,000)
ගෙවිය යුතු / (වැඩිපුර ගෙවූ බද්ද)				(172,100)

සටහන් 01 - සේවා නියුක්ති ආදායම

විස්තරය	වටිනාකම / රු.
වාර්ෂික දළ වැටුප (220,000*12)	2,640,000
ගමන් සඳහා ලද මූල්‍ය නොවන ප්‍රතිලාභ (40,000*12)	
වාහන (20,000*12) -240,000	
ඉන්ධන (20,000*12) -240,000	480,000
රෝහල් ගාස්තු ප්‍රතිපූරණය	230,000
වර්ෂය ඇතුළත නිවාඩු සඳහා ගෙවීම	70,000
අධ්‍යක්ෂ වැටුප්	720,000
මුළු සේවා නියුක්ති ආදායම	4,140,000

සටහන් 02 - ව්‍යාපාර ආදායම

විස්තරය	වටිනාකම / රු.
උපදේශන සේවා	450,000
මුළු ව්‍යාපාර ආදායම	450,000

සටහන් 03 - කුලී ආදායම

විස්තරය	වටිනාකම / රු.
කුලිය (1,200,000 - 62,500)*25%	284,375
කුලී ආදායම	284,375

(ලකුණු 25)

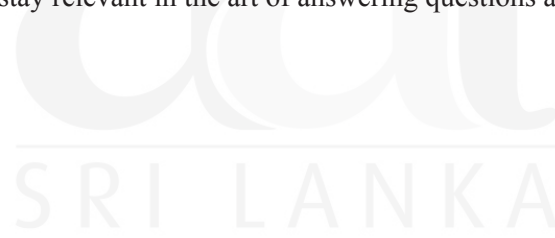
C කොටසෙහි අවසානය.

Notice :

These answers compiled and issued by the Education and Training Division of AAT Sri Lanka constitute part and parcel of study material for AAT students.

These should be understood as Suggested Answers to questions set at AAT Examinations and should not be construed as the “Only” answers, or, for that matter even as “Model Answers”.

The fundamental objective of this publication is to add completeness to its series of study texts, designs especially for the benefit of those students who are engaged in self-studies. These are intended to assist them with the exploration of the relevant subject matter and further enhance their understanding as well as stay relevant in the art of answering questions at examination level.

© 2020 by the Association of Accounting Technicians of Sri Lanka (AAT Sri Lanka)

All rights reserved. No part of this document may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise without prior written permission of the Association of Accounting Technicians of Sri Lanka (AAT Sri Lanka)